

A SZABADSÁG FARKASKÖLYKEI

54/1 A FILM TARTALMÁNAK FELDOLGOZÁSA

SZÉTVÁGHTÓ CSOPORTOS FELADATLAP

1. Milyenek mutatja be a film a galériát? Hogyan befolyásolja az operatőr képalkotó munkája a szereplők iránti érzéseinket, benyomásainkat?

.....

.....

.....

2. Kik személyesítik meg a fiatalokétól eltérő világot?

.....

.....

.....

.....

3. Hogyan viszonyul a környezet a fiatalokhoz? Milyen jelekből következtethetünk erre?

.....

.....

.....

.....

4. A kamera jelenléte több esetben „viselkedésre” készíteti a szereplőket. Hol érhetők tetten ilyen pillanatok?

.....

.....

.....

.....

5. A film „csak követi” a fiatalokat. Milyen filmes eszközökkel lehetne többet megtudni róluk?

.....

.....

.....

54/2a FILMES ESZKÖZÖK

SZEMELVÉNYEK

1. A cselekmény, az elbeszélés és a történet

A film cselekménye:
esemény sor, amelyből a néző következtethet a film történetére.

A film elbeszélése:
az a mód, ahogyan a rendező a filmmel elmeséli a cselekményt.
Az elbeszélés haladhat időrendben, de visszaemlékezésekkel és előre való utalásokkal meg is bonthatja az időrendet.
Az is lehetséges, hogy nem a történések időrendje, hanem a helyszínek alakítják ki a jelenetek sorrendjét.

A film története:
a néző következtetései összessége, tehát az, amit magában összerak a film nézése közben.

A cselekmény dramaturgiai elemei

- expozíció (bevezetés)
- konfliktus(ok):
A film drámai magja. Egy filmben több konfliktus is lehet, pl. a hős összeütközése más szereplővel, az ő értékrendjének összeütközése más értékrenddel.
- epizód(ok):
Olyan esemény, melynek nincs döntő hatása a cselekményre, az események végkifejletére.
- fordulat(ok):
Döntő változást hoz a cselekményben, a cselekményt általában fordulatok szerint tagoljuk.
- lezárás (befejezés)

54/2b FILMES ESZKÖZÖK

SZEMELVÉNYEK

2. A film felépítése – jelenetek és snittek

Makroszerkezet:

A film cselekménye alapján értelmezhető összefüggés-hálózat. Alapegysége a jelenet.

Jelenet = megjelenített szituáció.

Azonos helyszínen és folyamatos időben, egymással közvetlen és folytonos viszonyban lévő szereplők részvételével játszódó cselekményrész.

A jelenet:

- A film egyik nagyobb szerkezeti egysége. Logikai egység, nehéz kijelölni a határait.
- Általában egy jelenet egy adott időintervallumban, egy helyszínen játszódik. A szereplők végig ugyanazok, és egységes a cselekmény.

Mik jelzik a jelenet határait?

- helyszín megváltozása,
- cselekmény idejének megváltozása,
- szereplő megjelenése illetve eltűnése,
- zenei változás (zene kezdődik, zene végződik stb.),
- elsötétítés.

Mikroszerkezet:

A film képi összefüggés-hálózata. Alapegysége a snitt. Minden jelenet snittekből áll.

Snitt = beállítás.

Az a szerkezeti egység, amelyben még folyamatos a kamera által rögzített tér-idő (nincs benne vágás).

A beállítás (snitt)

- az egyik vágástól a másik vágásig tartó filmrészlet,
- a beállításokat aszerint különböztetjük meg, hogy a felvett eseményhez képest hol van a kamera,
- egyetlen jelenetben a rendező több beállítást is használhat.

54/2c FILMES ESZKÖZÖK

SZEMELVÉNYEK

3. A kép jellemzői

Képkivágás = plán (Kit és/vagy mit mutat a kamera?)

Időtartam (Mennyi ideig mutatja?)

Fény-árnyék viszonyok (Milyen a megvilágítás?)

Kameraállás

Távolság (Hol helyezkedik el a kamera a képhez képest?)

Magasság (Hol helyezkedik el a kamera a képhez képest [alsó, középső, felső gépállás]?)

Kameramozgás (Hogyan és milyen sebességgel, illetve a képhez képest merre mozog a kamera?)

.....

4. A képkivágás legfontosabb fajtái

Képkivágás = plán (Kit és/ vagy mit mutat a kamera?)

Az a mód, ahogyan a kamera a tárgyát mutatja.

A fontosabb plánok

- Nagy totál – figura a környezetben (a figura egészen kicsinek tűnik a környezetében).
- Kis totál – figura a környezetben (a figura központi helyzetűnek tűnik a környezetében).
- Amerikai plán – figura környezet nélkül (3/4 alakos kép, a háttér – ha van – elmosódott).
- Bő szekond – figura környezet nélkül (1/2 alakos kép, a háttér – ha van – elmosódott).
- Szűk szekond – figura környezet nélkül (1/4 alakos kép, a háttér – ha van – elmosódott).
- Premier plán (közeli) – arcábrázolás (a figura arca betölti az egész képet).
- Mikro közeli – arcrészlet (pl. szem) ábrázolása (az arcrészlet betölti az egész képet).

54/2d FILMES ESZKÖZÖK

SZEMELVÉNYEK

5a Kameraállások

A kameraállások legfontosabb fajtái –

Attól függően, hogy milyen hatást érhet el a rendező és az operatőr a következő kameraállások használatával?

1. A kamera egy magasságban van a szereplő arcával: közömbös, szokványos hatás.
2. A kamera felső gépállásból fényképezi a szereplőt: a szereplő jelentéktelennek, magányosnak tűnik.
3. A kamera alsó gépállásból fényképezi a szereplőt: a szereplő erősnek, brutálisnak, hatalmasnak tűnik.

Szubjektív kameraállásnak nevezzük a filmben, amikor a kamera lencséje azt mutatja, amit az egyik szereplő lát. Ilyenkor a néző úgy érzi, hogy a szereplő szemével néz.

.....

5b Kameramozgások

A kameramozgások legfontosabb típusai:

- Stabil - a kamera nem mozog.

svenkelés:

a kamera (többnyire állványra rögzítve) oldalirányban elfordul, így képes kísérni a film egyik szereplőjét mozgás közben, vagy végig tud pásztázni egy adott helyszínen, esetleg emberi arcokon.

- Svenk vagy panorámázás – a kamera egyhelyben forog, pásztáz.

fárt (kocsizás):

a felvevőgép előre megépített sínen mozog (tehetik kocsira is, bármire, ami keréken elég egyenletesen mozog). A kamera így képes úgy változtatni a helyét (követni a szereplőket, közeledni hozzájuk, távolodni tőlük), hogy közben remegéstől mentes képet közvetít.

- Fahrt – a kamera oldalirányú mozgása jobbra vagy balra.

daruzás:

a kamera egy olyan, darura emlékeztető szerkezetre van építve, amely képes fel-le mozogni

- Emelkedés, süllyedés – a kamera emelkedik vagy süllyed.

kézi kamera:

az operatőr leveszi az állványról a kamerát, és kezében tartva használja azt (komoly kamerák esetében az operatőr testére rögzítik azt). A kézi kamera használata dinamikussá teszi a felvételt, a kamera folyamatos mozgásával feszültséget tudunk teremteni.

- Zoom – a zoomolásra vonatkozó különböző kifejezések: nyitás – a kamera nyit, távolodik, illetve zárás – kamera zár, ráközelít.

